

Euskal osasun-sistema publikoak legitimitate handia du EAEko gizartean, eta sistema publikoa, unibertsala, kalitateduna eta zergen bidez finantzatutakoa nahi du gizarte horrek

Maite Morteruel
eta Unai Martín

Herritar gehien-gehienek euskal osasun-sistemaz duten iritzia ona edo oso ona da.

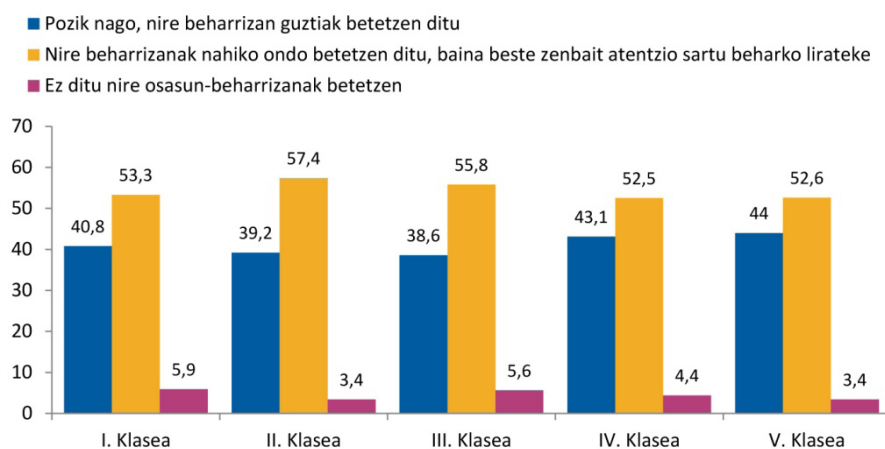
Iradokitutako aipua: Morteruel, M. MARTÍN, U (2019) *Euskal osasun-sistema publikoak legitimitate handia du EAEko gizartean, eta sistema publikoa, unibertsala, kalitateduna eta zergen bidez finantzatutakoa nahi du gizarte horrek*. OSEKI Osasun eskubidearen aldeko ekimena- Iniciativa por el derecho a la salud. Eskuragai: <https://www.oseki.eus/eu/arloak/euskadiko-egoera/osasun-sistema/>

Herritar gehien-gehienek euskal osasun-sistemaz duten **iritzia ona edo oso ona** da; hala, gizonen % 91,7k eta emakumeen % 88,6k uste dute EAEko osasun-sistemak ongi edo oso ongi funtzionatzen duela. Iritzi hori oso antzekoa da adin-talde guztietan, hobexea adinekoen artean, alabaina, osasun-sistema gehien erabiltzen dutenak haiek ere izanik.

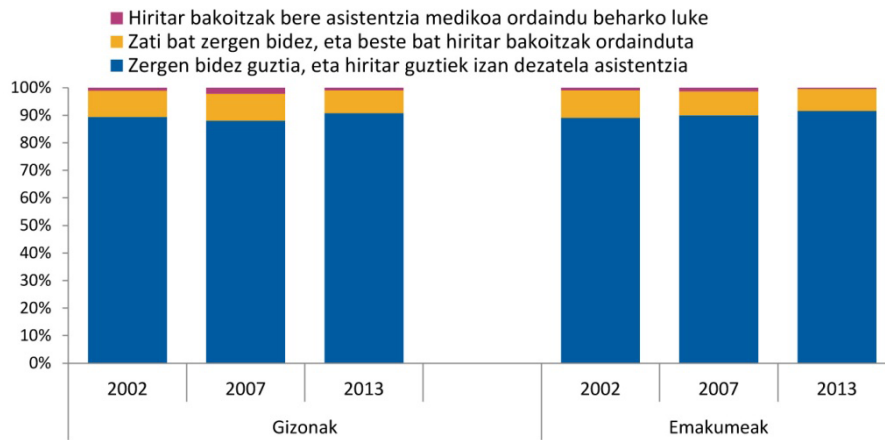
Osakidetzak **osasun-beharrizanak estaltzeari** dagokionez, EAEko herritar gehien-gehienek beren ustez estalita daudela diote, eta % 4,6k baino ez dio irizten bere beharrizanak estaltzen ez direla. Izan ere, Osakidetzak beharrizanak estaltzeari buruzko iritzia nahikoa antzekoa da gizarte-klase bateko eta bestekoen zein ikasketa-maila bateko eta bestekoen artean, eta oso txikia da beharrizanak ez betetzearen pertzepzioaren proportzioa (8.1. irudia). Hala ere, nabarmendu behar da EAEko –eta maila sozioekonomiko guztietako– biztanleen erdiek baino gehiagok egun estaltzen ez diren beste osasun-laguntza batzuk estaltzea aldeztu dutela, zehazki, herritar guztien % 53,8k.

Bestalde, Osakidetzaren **finantzaketa-sistemak babes sozial handia dauka**. Argia da EAEko biztanleek, osasun-laguntza ordaintzeko, etorkizunean erabili beharko litzatekeen moduz duten iritzia; hala, 10 pertsonatik 9 zergen bidez guztiz finantzatzearen alde eta estaldura unibertsala izatearen alde agertzen dira. Iritzi hori ia ez da aldatu urteetan zehar, 2013an apur bat handiagoa izan arren, bai gizonetan (% 90,8), bai emakumeetan (% 91,5) (8.2. irudia).

8.1. Irudia. Osakidetzak beharrizanak estaltzeari buruzko iritzia, gizarte-klasearen arabera. EAE, 2013

Iturria: geuk egina, Euskal Autonomia Erkidegoko 2013ko Osasun Inkesta oinarri hartuta

8.2. Irudia. Osasun-laguntza ordaintzeko etorkizunean erabili beharko litzatekeen moduari buruzko iritzia, sexuaren arabera. EAE, 2002, 2007 eta 2013

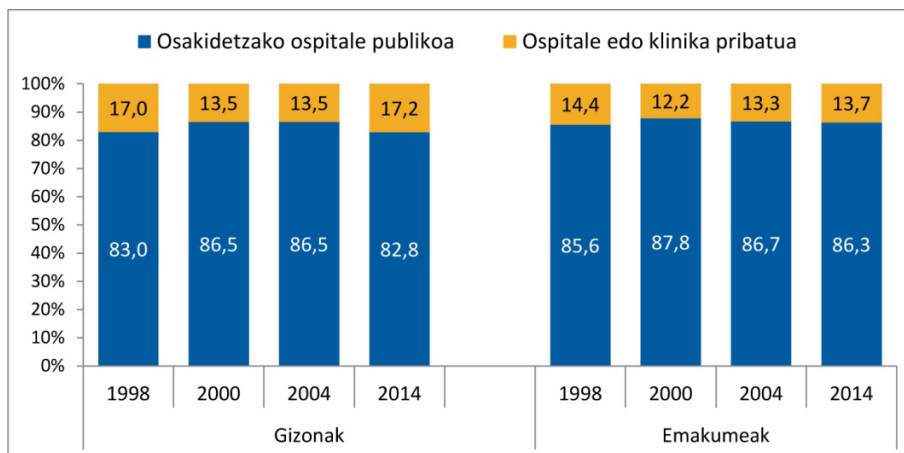
Iturria: geuk egina, Euskal Autonomia Erkidegoko 2013ko Osasun Inkesta oinarri hartuta

Gai hori aztertzerakoan **pertsonen gizarte-maila** kontuan hartzen badugu, gizarte-klasearen arabera aurkitzen diren aldeak txikiak dira, ozta-ozta hamar ehuneko-puntu gizonetan, eta hamahiru puntu emakumeetan; dena dela, oso gehiengo handia dira zergen bidez bakarrik finantzatzearen aldekoak. Nolanahi ere, 2013an, urte batzuk ekonomia-krisialdian igarota eta osasun-arloan murrizketak eta lege-erreformak ezarrita, badirudi EAEko herritarrek are gehiago sendotu dutela, litekeena bada, osasun-laguntza unibertsal baten aldeko iritzia, zergen bidez finantzatu behar dela ere iritzita, gainera.

Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailak osasunerako erabiltzen dituen baliabideei dagokienez, herritar gehienek uste dute egokiak direla (% 51 emakumeetan eta % 53 gizonetan), baina zati handi batek pentsatzen du gehiago inbertitu beharko litzatekeela, baliabideok behar baino gutxiago direlakoan (% 47 emakumeetan eta % 43 gizonetan), eta, azkenik, % 2-3k baino ez du uste gehiegi direla. Izan ere, herritar gehienek uste dute baliabideak gutxitu egin direla azken urteetan, zehazki, emakumeen % 65ek eta gizonen % 58k.

Osasun publikoa ala pribatua hobesteko garaian, **gehienek publikoa hautatzen dute**. Hala, ebakuntza kirurgiko bat egiteko, bata ala bestea aukeratzeari dagokionez (8.3. irudia), emakumeen % 86k eta gizonen % 82k Osakidetzako ospitale publiko batean egitea nahiago dute, ospitale edo klinika pribatu batean baino. Hobespen hori ia ez da aldatu 1998. urteaz geroztik. Osasun publikoaren aldeko jarrera hori esplikatzeko duten arrazoiak, funtsean, Osakidetzak ematen dituen bermeak eta segurtasuna dira, osasun-sistema pribatuarekin alderaturik; hain zuzen ere, 4 pertsonatik 3k arrazoi hori ematen dute. Gainera, argudio hori bera aldeztzen dute, nonbait, gizarte-talde guztiek, maila sozioekonomikoen arteko aldeak txikiak dira eta.

Berriz gertatzen da **osasun-laguntza publikoaren** hobespen hori espezialisten kontsulten kasuan, gizonen % 74,2k eta emakumeen % 76,6k nahiago baitute Osakidetzako ospitale publiko batera jo, ospitale edo klinika pribatu batera baino, eta hobespen horretarako ematen duten arrazoi nagusia, atzera ere, kalitatearen bermea da.

8.3. Irudia Ebakuntza kirurgiko bat egiteko, osasun publikoa ala pribatua hobestearen bilakaera. EAE, 1998-2014

Iturria: geuk egina, Ikuskerak – 8. Osasungintza oinarri hartuta (Eusko Jaurlaritzako Prospekzio Soziologikoen Kabinetea)

ARGITARATUTA: Leioan, Espainian

EDITOREA: Euskal Herriko Unibertsitatea (UPV/EHU)